

sega, namreč poleg »Zabavne« in »Knezove knjižnice« tudi »Slovenske narodne pesmi«. Vprav temu snopiču je zagotovljeno najširše zanimanje v Matičinih krogih; ker je zbirka urejena po strogo znanstvenih načelih, dobro dojde i preprostim, i učenim Matičarjem.

Samo »Letopis« je po naših mislih še preučnjaški, in velika večina neučenih Matičarjev ne bo vedela z njim kaj početi. Toda po dosedanjih izkušnjah se je nadejati, da Matica ne obstane na pol pota, temveč da tudi glede »Letopisa« opusti krivo dosedanje mnenje, češ, da nam Matica bodi nekako nadomestilo za učeno akademijo, katere še nimamo, in »Letopis« nje znanstveno izdanje. Vrnitve na staro pot in do tistih starih krivih misli naj Matica varuje spomin na one žalostne čase, ko so smatrali nje družabniki naročbo pri njej zgolj za narodno dolžnost, a nje knjige so služile v drugotne namene, nego v čitanje. Novo pot pa, po kateri hodi naša Matica, ji kaže »Hrvaška Matica«.

Dasi ne sodijo jezikovne opazke v ta splošni razgovor, naj vendar takoj na tem mestu zabeležimo neko opazko, ki se nam je mimogrede vrnila, ko smo prebirali knjige. Matičini korektorji se namreč še vedno drže tistega krivega (menda Levstikovega) pravila, da se mestnik edn. moške in srednje sklanja za palatalniki končuj na *i*, sicer na *u* — dasi je dokazano (gl. Oblakovo »Die nominale Declination im Sloven.«), da ta razloček v slovenščini že davno več ne velja. In ker je v književnem odseku precej srednješolskih učiteljev, bi pričakovali glede rabe ločil več doslednosti in skladnosti s pravili, ki jih je določila avstrijska vlada glede ločil v nemškem pravopisju; saj po teh pravilih bode treba prej ali slej vendar-le urediti tudi naše (uradno) pravopisje.

Glede vnanje oblike — last not leat — pa bi imeli prigovarjati po nekod tisku, ki je v nekaterih knjigah res še jako staroverski

Knjižnice za mladino snopič 12. obseza dve povesti: Hudoben tovariš. Povest za mladino. Srbski spisal Peter Despotović. Poslovenil S. G. Str. 5.—59; potem: Zmrzle solze na cvetkah Marije Antoinette, francoske kraljice. Spisal Chambrier. Poslovenila Ljutomerska. Str. 63.—84. — Žal, da se o prvi povesti ne moremo kar nič povoljno izraziti. »Hudoben tovariš« je prav tiste vrste zmašilo, kakor je bila povest »Dva brata« v drugem snopiču istega zbornika. Vse trpke besede, ki smo jih napisali v krepki, pa upravičeni nevolji na platnicah četrte številke lanskega »Zvona«, bi morali tukaj ponoviti. Pisatelj nam naslika par ljudi, ne — angeljev, skoro brez hib, in pa par hudobnih ljudi, pravih izrodov, na katere ne more nanesti dovolj črnila, a vse to ne z dejanji, v katerih bi se kazalo tisto angeljstvo in tisto demonstvo, nego z golimi besedami, z opisovanjem, nasičenim z modrimi pregovori, »brumnimi« izreki, pobožnim premišljevanjem; to je recept, po katerem je zvarjen tudi »Hudoben tovariš«, a mi ga vzpostavljamo prav kakor tista »Dva brata« kot vzorec, kakšen ne bodi mladinski spis. Če hočeš mladini ogreniti čitanje mladinskih, navidezno po pedagoških načelih uravnanih spisov, pa ji daj v roko »Dva brata« ali pa »Hudobnega tovariša«. — Vedno poudarjajo novodobni vzgojeslovci po pravici pri pouku nazornost. Kaj pa je nazornost pri zabavnem berilu? Pač zanimivo razpleteno dejanje, živahno, v lepi obliki pripovedovano. V

»Hudobnem tovarišu« pa razen precej pravilne proze vsega tega ni; na mrvico pripovedne vsebine se usuje vselej cela toča premodrih nauk, vzgojeslovnih načel, moralnega razmišljanja. Da ne bode čitatelj mislil, da pretiravam, samo eden vzgled izmed mnogih, ki bi jih lahko navedel. Na strani 33. je pet vrstic pripovedovanja (»Stric Stojko ga s prva ni hotel sprejeti v svojo hišo« itd.), a zatem 30. reci trideset vrstic refleksij. Kako daleč se je spozabil pisatelj s svojim vsiljivim moralizovanjem, to razvidimo iz tega, da eden njegovih moralistov pridiguje človeštvu celo v — oporoki: »... Svoje malo premoženje zapuščam Milici ... Miloju pa zapuščam dober svet, naj bode vedno dober, pa bode tudi srečen (!). Vsem očetom pa, ki bi me hoteli poslušati, pa priporočam to:« (sledi 6 vrstic dobrih nauk!).

Da so karakteristike delujočih oseb navzlic vsem estetiškim načelom silno dolge, daljše, nego pripovedovanje njih činov, smo že namignili. Kako pa se izklesavajo tisti angelji in hudobci, za to samo en primer. Hudobni Vid se opisuje na str. 23. med drugim tako-le: »in slušal je lačen in žejen, ko so pripovedovali kaj o tatvini, ropu in drugih hudodelstvih. In kar prsi so se mu nadimale (vzdigovale) od miline, kar režal se je od smeha (sic!) pri teh pripovedkah (kar bi bil poslušal kak drug otrok le z največjim strahom)«, in na str. 25. zopet: »Vid posluša gladen in žejen te razgovore, in prsi se mu vzdigujejo, ko čuje pripovedovati o kakí hudobiji« itd.

Toda kaj bi trošili še dalje le besedico; vsaka sodba bi bila še premila za ta — »mladinski spis!« — Nekoliko nas je po neprebavni prvi povesti utešila druga povestica, ki je res prav mična in ganljiva; tudi prevod je čeden in lahko umeven. Taki spisi prija naša mladini!

Slovanske knjižnice imamo to pot oceniti dva snopiča; 46. in 47. Snopič 46. obsega, kakor smo že zadnjič na kratko omenili, »Ikonijo«. Srbski spisal Čeda Mijatović. Poslovenil Podravski. — Prebravši »Ikonijo«, smo se uverili, da je ni brez vzroka nagradila kr. srbska akademija s prvo ceno iz Marinovićeve ustanove za l. 1891. Povest je sama na sebi res lepa, njeno vrednost povzdiguje to, ker se nam v njej tako živo in s krasnimi barvami in menda tudi pristno slikajo socijalni odnošaji med Srbi in Turki v XVII. stoletju. Prevod se vobče gladko čita. Vendar bi mu želeli tu in tam malo več čistote, distinkcije in jasnosti. Da ne govorimo o neka-terih drugih slovniških hibah, naj povemo samo, da smo opazili nekako omahljivost in nestalnost o rabi naslonjenic. — Trivijalni se nam vidijo v prevodu, ki hoče biti sicer jako dostojanstven, izrazi »čuden patron«, »ves zateleban v tebe« (str. 15). — Glede jasnosti pa bi imeli prevodu marsikaj prigovarjati. G. Podravski in z njim vred vsi prevodilci umotvorov iz drugih slovanskih jezikov naj pomislijo, da njih prevodov ne čitajo zgolj temeljiti poznavalci odnošajev drugih slovanskih plemen — ti so med nami silno redko sejani — nego da imajo njih prevodi šele namen, da odvrnejo naše ljudi, zlasti naš ženski spol, od čitanja nemških in laških knjig ter jih napotijo do prebiranja slovanskih umotvorov in do spoznavanja slovanskih reči. Ta vzvišeni smoter si je postavila, mislim, tudi »Slovanska knjižnica«. Ali mi pa morejo gg. prevodilci v dosego tega namena povedati drugo sredstvo, nego da izbirajo za svoje prevode najboljša in najprikupljivejša dela iz slovanske književnosti ter nam jih podajajo v čisti, a lahko umevni